

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Oversampling
WoON 2018

Meerweten overwonen

Kom naar de informatiebijeenkomst op donderdag
23 maart in Utrecht. Meld u aan door een e-mail te
sturen naar het Projectbureau Oversampling WoON
(woon@cbs.nl).

Inzicht in de voortdurend veranderende woningmarkt is van essentieel belang voor beleidsmakers van gemeenten, regio's, provincies en woningcorporaties. Het directoraat-generaal Bestuur en Wonen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) biedt u de kans mee te doen (oversamplen) met het landelijke Woononderzoek Nederland (WoON). Op lokaal niveau kunt u zo betrouwbare informatie krijgen over de huidige woonsituatie van huishoudens in uw werkgebieden en hun eventuele verhuisbehoefte en woonwensen. De inzichten die verkregen worden met het WoON leveren een goede basis voor prestatieafspraken, woonvisies of regionale afstemming.

Wat is het WoON?

Sinds de jaren zestig van de vorige eeuw is periodiek een woononderzoek gehouden; tot 2006 elke vier jaar een Woningbehoefte Onderzoek (WBO) en sindsdien elke drie jaar een WoON. Door de jaren heen is de inhoud van het onderzoek continu afgestemd met de actuele informatiebehoefte. Nieuwe thema's komen op, andere raken op de achtergrond, en voor bepaalde thema's blijft het van belang de ontwikkeling in de tijd te volgen. Het onderzoek waarborgt daardoor actualiteit en continuïteit.

Het WoON wordt voor de vijfde keer gehouden.

Het WoON bevat gegevens over onder andere huishoudens, hun woonlasten, de huidige en gewenste woonsituatie en de tevredenheid met de woonsituatie. Daarnaast zijn er in het WoON ook gegevens opgenomen over thema's die raken aan het wonen, zoals de leefbaarheid, de tevredenheid met de woonomgeving en de voorzieningen in de buurt, energie en duurzaamheid of het ervaren van beperkingen bij het wonen om gezondheidsredenen.

Het WoON kent een modulaire opzet. De hoofdmodule is de woningmarktmodule, gebaseerd op de hoofdvragenlijst met alle bekende thema's die door ongeveer 40.000 respondenten wordt beantwoord. Daarnaast zijn er vervolgm modules waarmee wordt ingezoomd op een specifiek thema. De oversampling van het WoON heeft betrekking op de woningmarktmodule.

In het najaar van 2017 gaat de enquête van het WoON 2018 van start. In deze brochure wordt u geïnformeerd over de mogelijkheden om als lokale overheid mee te doen met het WoON.

Meer informatie over het WoON en de onderzoekspublicaties kunt u vinden op <https://rijksoverheid.nl/woon>

Meer informatie over de oversampling kunt u vinden op <https://www.woononderzoek.nl/>

Wat is oversamplen?

Voor de woningmarktmodule van het WoON worden circa 40.000 personen bevestigd. Dit is voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen op landelijk, provinciaal, regionaal (COROP) niveau en voor de krimpgebieden. Hiermee is de informatiebehoefte van BZK gedekt.

Oversamplen is het verhogen van het aantal respondenten in uw werkgebied om ook **op een lager schaalniveau (gemeente, wijk of buurt) betrouwbare uitspraken** te kunnen doen.

U kunt zelf kiezen op welk schaalniveau u extra enquêtes wilt laten uitvoeren. Afhankelijk van het aantal extra enquêtes kunt u dan betrouwbare uitspraken doen op gemeenteniveau of inzoomen op deelgebieden van een gemeente zoals bv. wijken of buurten.

THEMA'S in het WoON (woningmarktmodule)	
HUISHOUDEN	HUIDIGE WONING EN WOONOMGEVING
<ul style="list-style-type: none">Kenmerken huishouden: samenstelling, leeftijd, geboorteland, opleiding, werk, inkomen.	<ul style="list-style-type: none">Kenmerken woning: huur-koop, type, grootte, prijs, tuin, ouderenwoning;Tevredenheid woning, woonomgeving en voorzieningen;Gebruik huurtoeslag;Kosten koop- en huurwoning en woonlasten.
GEREALISEERDE VERHUIZING	WONEN EN ZORG
<ul style="list-style-type: none">Kenmerken vorige woning: huur-koop, type, grootte, prijs, tuin;Verkoop huurwoningen;Woonduur;Vorige woonplaats.	<ul style="list-style-type: none">Gezondheid en bewegen;Behoeftte aan zorg;Langer zelfstandig thuis wonen;Toegankelijkheid en aanpassingen woning.
GEWENSTE VERHUIZING	OVERIGE THEMA'S
<ul style="list-style-type: none">Verhuigeneigdheid:reden waarom het niet lukt,kenmerken gewenste woning:huur-koop, type, grootte, prijs, tuinverkoop huurwoningengewenste wijk of woonplaats	<ul style="list-style-type: none">Participatie, contacten;Wacht- en zoektijden huurwoningen;Onderhoud woning en VVE's;Duurzaamheid;Investerings in energie-besparende middelen;Brandveiligheid, geisers.

Wat betekent het WoON voor de dagelijkse beleidspraktijk?

Oversampling van het WoON geeft een schat aan informatie die direct van belang kan zijn voor:

- de ontwikkeling van een regionale- of gemeentelijke woonvisie en de onderbouwing van het woonbeleid;
- de regionale afstemming tussen gemeenten;
- het maken van prestatieafspraken met corporaties.

Ook kan het WoON nuttig zijn als input voor een woningmarktmonitor of dienen als vertrekpunt voor beleid omtrent de woon- en leefomgeving, bouwprogrammering of het strategisch voorraadbeleid.

Het WoON geeft direct inzicht in bijvoorbeeld:

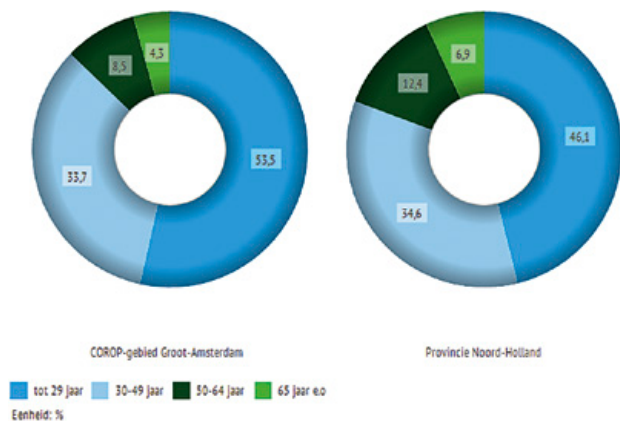
- Hoe het staat met de betaalbaarheid van de woningvoorraad? Hoe verschillen de woonlasten tussen kopers en huurders?
- Hoeveel jongeren willen een start maken op de woningmarkt? Wat voor type woning zoeken zij?
- Hoeveel en welk type huishoudens van buiten de gemeente willen in uw gemeente komen wonen? Wie willen er vertrekken en wat zijn de redenen daarvoor?
- Hoe waarden de inwoners de woonomgeving en de voorzieningen?
- Hoe kijken de inwoners tegen duurzaamheid en energiebesparende maatregelen aan?

Het unieke van het WoON is dat een relatie kan worden gelegd tussen kenmerken van huishoudens en hun sociaal-economische positie, karakteristieken van de woonsituatie en de persoonlijke beleving daarvan.

Aansluiten bij het WoON geeft u een instrument voor benchmarking. Uniformiteit van definities en data zorgt voor eenduidige informatie op lokaal, provinciaal en landelijk niveau. Door de eenheid van taal wordt het makkelijker om invulling te geven aan bijvoorbeeld een regionale woonvisie. Zo ontstaat de mogelijkheid dat u uw eigen situatie kunt spiegelen aan referentiegebieden van een hoger schaalniveau, zoals de provincie, de regio, krimpgebieden of Nederland als totaal.

Kiest u ervoor om samen met andere gemeenten in de regio te oversamplen, dan is het ook mogelijk om vergelijkingen binnen deze regio te maken.

Doordat het WoON elke drie jaar wordt gehouden is het ook mogelijk de ontwikkeling in de tijd te meten. Heeft u eerder deelgenomen aan de oversampling van het WoON, dan kunt u direct zien hoe uw werkgebied zich heeft ontwikkeld.

Verhuizingen afgelopen 2 jaar naar leeftijd hoofdbewoner, Groot-Amsterdam vergeleken met Provincie Noord-Holland, 2015 (WoON, CitaVista)

Methode van onderzoek

Voor de woningmarktmodule van het WoON worden circa 40.000 in Nederland woonachtige personen van 18 jaar of ouder geïnterviewd. De institutionele bevolking, dat zijn personen in inrichtingen, instellingen of tehuizen, worden niet geïnterviewd. De steekproef vormt een dwarsdoorsnede van de bevolking.

Om een zo hoog mogelijke respons te realiseren worden steekproefpersonen op verschillende manieren benaderd, via internet, telefonisch of face-to-face (bij de respondent thuis). Voordat de antwoorden van de respondent kunnen worden geanalyseerd, worden de resultaten van de enquête verwerkt tot een bruikbaar gegevensbestand tijdens de zogenaamde “dataprocessing”.

Dataprocessing bestaat onder meer uit: het koppelen van registerinformatie, het toevoegen van afgeleide variabelen en het wegen van de steekproefgegevens. Het WoON wordt verrijkt door registergegevens van bijvoorbeeld basisregistraties (BRP, BAG, WOZ.), energieleveranciers en de belastingdienst te koppelen aan de resultaten van de enquête. Hiermee wordt de betrouwbaarheid en de kwaliteit van het WoON beter en bovendien hoeven deze gekoppelde gegevens niet meer uitgevraagd te worden, waardoor de vragenlijst korter wordt.

De afgeleide variabelen die aan het bestand worden toegevoegd worden samengesteld op basis van meerdere antwoorden die de respondent heeft gegeven en/of registergegevens, bv. woonlasten of de huisvestings situatie (zelfstandig/ onzelfstandig/inwonend e.d.).

Een belangrijk onderdeel van de dataprocessing is de weging van het WoON. Er wordt bekeken in hoeverre de steekproefsamenstelling van de WoON-respondenten naar achtergrondkenmerken overeenkomt met de populatie van heel Nederland naar dezelfde achtergrondkenmerken. Belangrijke kenmerken daarbij zijn: leeftijd, geslacht, geboorteland en gemeente.

Als blijkt dat bepaalde groepen respondenten over- of ondervertegenwoordigd zijn wordt er gewogen. Groepen die verhoudingsgewijs ‘te weinig’ in de totale respons voorkomen krijgen een hogere weegfactor, groepen die ‘te veel’ voorkomen een lagere weegfactor. De weegfactor zorgt er voor dat de resultaten van het WoON representatief zijn voor de doelpopulatie.

Betrouwbaarheid

Het WoON is een steekproefonderzoek. Dit betekent dat de resultaten in beperkte mate kunnen afwijken van gegevens uit registratiebronnen. De betrouwbaarheid en het betrouwbaarheidsinterval zijn hiervoor twee maten. Een betrouwbaarheid van 95% geeft aan dat indien het onderzoek een aantal keren met een andere steekproef wordt herhaald, 95 van de 100 keer dezelfde uitkomst wordt gevonden. Om elk resultaat uit een steekproefonderzoek zit ook een betrouwbaarheidsinterval. Dit geeft de waarden aan waarbinnen de uitkomst met 95% zekerheid ligt.

De peildatum van de gegevens in het nieuwe WoON is 1-1-2018.

Oversampling is maatwerk

Als deelnemer aan de oversampling beslist u zelf op welk schaalniveau er extra enquêtes worden uitgevoerd. Daarbij is bepalend op welk niveau u betrouwbare uitspraken wilt doen binnen uw werkgebied.

Daarnaast is het van belang of u zelfstandig of samen met anderen deelneemt aan de oversampling. Als u samen deelneemt met andere partijen (bv. provincie, gemeenten of corporaties) kunt u de kosten wellicht delen. BZK bevordert de regionale samenwerking en stelt daarom onder voorwaarden een **stimuleringsbijdrage** beschikbaar. Meer hierover verderop in deze brochure.

Om aan de landelijke WoON-eis van betrouwbaarheid te voldoen, moet in een gemeente circa 600 interviews worden afgenomen. Met 600 interviews is het mogelijk algemene uitspraken te doen over de woningmarkt in een werkgebied. Wanneer u wilt inzoomen op bepaalde groepen, zoals ouderen, middeninkomens of jongeren, is het nodig om extra interviews af te laten nemen. Ook voor het inzoomen op een lager schaalniveau (bv. wijk of buurt) zijn extra interviews nodig. Het vaststellen van de gewenste steekproef voor de oversampling is maatwerk. De deelnemers worden door de experts van het CBS geadviseerd over het steekproefontwerp voor de oversampling.

Een rekentool helpt u bij de keuze voor het aantal interviews in relatie tot de betrouwbaarheid en het gewenste schaalniveau. Deze rekentool zal in de tweede helft van maart 2017 beschikbaar komen op het gebruikersplatform www.woononderzoek.nl. Het Projectbureau Oversampling WoON kan u indien gewenst assisteren bij het beantwoorden van uw vragen met de rekentool.

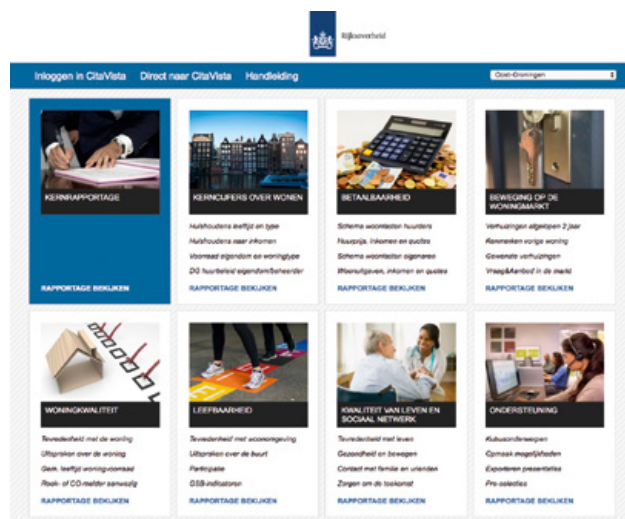
Eindproducten: informatiesysteem en microbestand

De gegevens van het WoON worden gepresenteerd in een informatiesysteem (CitaVista). Dit informatiesysteem maakt deel uit van een gebruikersplatform. Elke deelnemer aan de oversampling krijgt toegang tot CitaVista zodra het WoON wordt opgeleverd.

De gegevens in het informatiesysteem zijn zodanig voor u bewerkt dat ze direct inzicht geven in verschillende onderwerpen. Het informatiesysteem biedt u diverse keuzen in de wijze van presenteren van de gegevens: in overzichtelijke tabellen, profielen en figuren, maar ook in een geografische weergave.

Zo kunt u met het systeem zelf verschillende variabelen tegen elkaar afzetten en referentie-gebieden kiezen (bijvoorbeeld Nederland, de provincie, de regio, of krimpgebieden) om met uw eigen gegevens te vergelijken.

Er is een helpdesk ingericht voor vragen over het gebruik van CitaVista en het WoON. Via de website (www.woononderzoek.nl) wordt u op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen van het WoON.

Inlogscherf Cita Vista via www.woononderzoek.nl

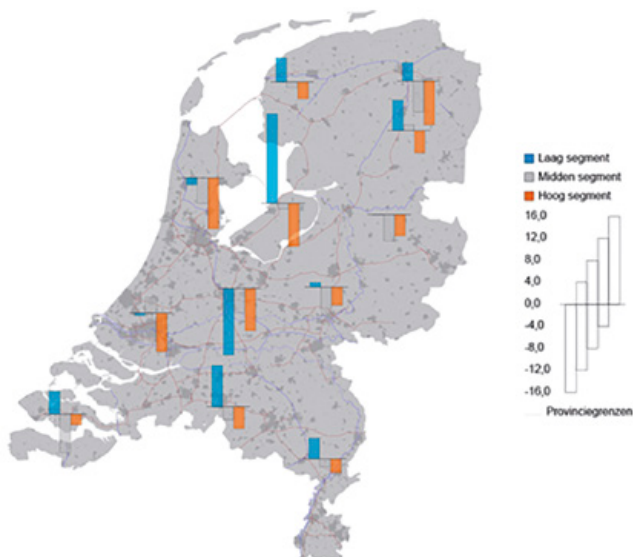
Naast het informatiesysteem en toegang tot het gebruikersplatform, krijgt u ook een microbestand. Dit microbestand (SPSS) bevat de records van de respondenten uit uw oversamplingsgebied (inclusief de respondenten uit het landelijke door BZK uitgevoerde WoON) en van de respondenten die nu in een andere gemeente wonen en naar uw oversamplingsgebied willen verhuizen en van respondenten die in de afgelopen periode zijn vertrokken.

Het is ook mogelijk om gegevens van andere deelnemers in uw bestand op te nemen als daar afspraken over zijn gemaakt met de betreffende deelnemer. Het SPSS-bestand biedt de mogelijkheid de data te bewerken en te gebruiken voor analyses en simulaties.

Kosten oversampling WoON

De kosten voor de oversampling bestaan uit een vast bedrag en de kosten voor het afnemen van de extra interviews. De interviews die zijn uitgevoerd in uw oversamplingsgebied voor de landelijke woningmarktmodule ontvangt u gratis. Daarnaast worden ook de kosten voor vragenlijstontwikkeling en de dataprocessing door BZK betaald.

Bovendien stelt BZK -onder voorwaarden een stimuleringsbijdrage beschikbaar bij gezamenlijke deelname. Voor het berekenen van de kosten zal een **rekentool** beschikbaar komen op het gebruikersplatform (www.woononderzoek.nl).

Relatieve verschil gevraagde en (potentieel) aangeboden koopwoningen t.o.v. van voorraad per provincie (%)

Stimuleringsbijdrage

BZK hecht veel belang aan samenwerken door lokale partijen om een goed inzicht te krijgen in het wonen op regionaal en lokaal niveau. Dit onderstreept het ministerie door een **stimuleringsbijdrage** beschikbaar te stellen als meerdere partijen gemeenschappelijk deelnemen aan de oversampling.

Aan het meedoen met het WoON zijn vaste kosten verbonden die niet in aanmerking komen voor een stimuleringsbijdrage. Afhankelijk van de gemeentegrootte verschillen deze vaste kosten. Ook worden niet alle kosten voor het ophogen van de enquêtes vergoed. Er is een bijdrage beschikbaar per samenwerkingsverband tot een maximum van € 20.000.

Daarnaast wordt er een aparte stimuleringsbijdrage beschikbaar gesteld voor gemeenten in krimp- en anticipeergebieden die willen oversamplen. De enquêtes in de krimpgebieden als totaal zijn al opgehoogd in het kader van beleid, echter wenst u op gemeenteniveau uitspraken te kunnen doen of te willen vergelijken met de rest van het krimpgebied, dan kunt u extra enquêtes laten afnemen. De anticipeergebieden zijn niet oversampled.

Het totale bedrag voor de stimuleringsbijdrage dat DGBW beschikbaar stelt is beperkt. Een stimuleringsbijdrage wordt alleen toegekend indien het budget nog niet is uitgeput. Oftewel: wie het eerst komt die het eerst maalt.

Meer informatie over de voorwaarden van de stimuleringsbijdrage komt in maart 2017 beschikbaar op www.woononderzoek.nl.

Planning en organisatie

Het veldwerk voor het landelijke WoON loopt van september 2017 tot mei 2018. Dit betekent dat de contracten voor oversampling voor 1 september getekend moeten zijn. **Als u in aanmerking wilt komen voor de stimuleringsbijdrage of u heeft specifieke steekproefwensen moet u zich vóór 1 juni aanmelden bij het Projectbureau Oversampling.**

Rond de jaarwisseling 2018/2019 krijgt u het eindproduct van de oversampling in handen. In april 2019 worden de resultaten van het WoON 2018 gepresenteerd en zal het eindproduct van het landelijke WoON worden opgeleverd.

Het veldwerk voor zowel het landelijke WoON als de oversampling wordt uitgevoerd door het CBS. Het CBS verzorgt ook de dataprocessing van het WoON.

Het Projectbureau Oversampling (eveneens verzorgd door het CBS) fungeert als het loket voor geïnteresseerden in oversampling.

Meer informatie

Vanaf maart 2017 is het Projectbureau Oversampling WoON gestart met een voorlichtingscampagne. Niet alleen wordt duidelijk gemaakt wat het WoON en oversampling biedt, ook krijgt u in informatiebijeenkomsten de gelegenheid vragen te stellen om te bezien in hoeverre oversampling antwoord kan geven op actuele beleidsvragen in uw werkgebied. Tevens gaat de informatiebijeenkomst in op de inhoud en opzet van het onderzoek. De informatiebijeenkomst vindt plaats op donderdag 23 maart in Utrecht. Indien u bij deze bijeenkomsten aanwezig wilt zijn, kunt u zich daarvoor opgeven door voor 13 maart 2017 een mail te sturen naar Het Projectbureau Oversampling WoON (woon@cbs.nl).

Algemene informatie over het WoON en de oversampling is te vinden op de internetsite: www.rijksoverheid.nl/woon. Verder kunt u de informatie uit deze brochure, samen met een aantal veel gestelde vragen, nalezen op de gebruikersplatform WoON: www.woononderzoek.nl

Mocht u verdere vragen hebben of bent u geïnteresseerd in deelname aan de oversampling, dan kunt u contact opnemen met Het Projectbureau Oversampling WoON, telefoon 045-5706400, e-mail: woon@cbs.nl.

Dit is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
Directoraat-Generaal Bestuur en Wonen
Directie Woningmarkt | Postbus 20011
Turfmarkt 174 | 2511 DP | Den Haag |
woon@cbs.nl

Maart 2017 | Publicatie-nr 101140